

de secretaris-generaal van binnenlandse zaken, Frederiks, toegezonden was.

Geen moment waren de Duitsers van plan, de afbeeldingen van koningin Wilhelmina en prinses Juliana blijvend met rust te laten. Op 24 februari, één dag voor het uitbreken van de Februaristaking, verzocht *Generalkommissar Schmidt* de *Sicherheitspolizei*, er zorg voor te dragen dat 'alle Bilder des Königshauses' uit winkels en etalages zouden verdwijnen. 'Grundsätzlich soll', zei Schmidt, 'in nächster Zeit eine Verordnung erlassen werden die verbietet, öffentlich diese Bilder irgendwo in Gebäuden aller Art aufzuhängen'; hij deed ook nog de suggestie, 'das Vermögen der Königin als Feindvermögen sofort einzuziehen'.¹

Wij kunnen ons niet anders voorstellen dan dat de Februaristaking en de radiotoespraak (20 maart '41) waarin de koningin o.m. de 'achtien doden' herdacht, bij de bezetter de wens versterkten, dit soort maatregelen te nemen. Het in het openbaar dragen van afbeeldingen van de koningin (uitgezaagde muntstukken bijvoorbeeld) werd, gelijk reeds vermeld, begin mei verboden en in die tijd ging de politie er ook hier en daar toe over, winkeliers aan te zeggen dat zij portretten van leden van de koninklijke familie uit hun etalages moesten verwijderen. Wie in die tijd evenwel een overheidsgebouw of een school betrad, kon daar nog steeds het portret van de koningin of de prinses zien hangen. Trouwens, hoeveel instellingen waren niet naar leden van het koninklijk huis genoemd! Dat was in nagenoeg alle gemeenten bijvoorbeeld met lagere scholen het geval geweest.²

Na de invasie van de Sowjet-Unie besloot Seyss-Inquart een stap verder te gaan. De radiotoespraak die de koningin op 24 juni '41 gehouden had, bood hem daartoe de aanleiding. Hitler vroeg hij om verlof tot confiscatie van het vermogen der koninklijke familie en in de bladen van zaterdagavond 28 en zondagmorgen 29 juni liet hij bekend maken dat, aangezien 'Wilhelmina van Oranje-Nassau zich aan de zijde der Sowjets geplaatst (had)', alle 'afbeeldingen van elke aard van de levende leden van het Huis van Oranje-Nassau' uit alle overheidsgebouwen en, in het algemeen, 'uit alle gebouwen welke voor openbare doeleinden gebruikt worden', dienden te verdwijnen. Een chauffeur van het departement van handel, nijverheid en scheepvaart ontstak bij het lezen van dit krantenbericht zodanig in woede dat hij op zondagmorgen twee portretten van Hitler vernielde die in de werkkamers van bij het departement geplaatste Duitsers hingen (hij kreeg twee jaar gevangenisstraf). Op maandagmiddag trok een troep NSNAP'ers de Pro-

¹ 'Bericht über die Dienstbesprechung bei GK Schmidt', 24 febr. 1941. ² Het benoemen van nieuwe scholen naar levende leden van het koninklijk huis werd eind februari '41 door de Duitsers via secretaris-generaal van Dam verboden.